

Kære Klimabevægelse Medlem og/eller klimainteresserede

Klimabevægelsens næste onsdags hygge- og tema-møder kl. 17-20 på Lyrskovgade 4, 4.sal
De kommende onsdage har vi planlagt følgende temaer:

Onsdag 5. Januar kl. 17-20 "Nordisk Klimaforum11 – hvad er tankerne bag?"

Hygge fra kl. 17 – og fra kl. 18 vil ideen om et Nordisk Klimaforum11 i december 2011 blive præsenteret ved Thomas Meinert Larsen, Klimabevægelsen

Onsdag 12. Januar kl. 17-20 "Københavns Kommunes Klimaplan - en kritisk gennemgang"

Hygge fra kl. 17 – og fra kl. 18 vil vi drøfte København Kommunes klimaplan.
Oplæg ved Thøger Lund-Sørensen, Klimabevægelsen

Onsdag 19. Januar kl. 17-20 "Flytransport - hvad er omfanget, og kan det reduceres?"

Hygge fra kl. 17 – og fra kl. 18 vil vi drøfte betydningen af flytransport, og om hvordan den evt. kan reduceres. Ved Andreas Markert og Thomas Meinert Larsen, Klimabevægelsen.

Onsdag 2. Februar kl. 17-20: "Retten til udvikling i det globale drivhus - Danmarks ansvar og pligt". Hygge fra kl. 17 – og fra kl. 18 drøfter vi dagens emne.

Oplæg ved Kim Ejlersen, NOAH

Onsdag 9. Februar kl. 17-20: "Kvotesystem og de fleksible mekanismer - ven eller fjende?"

Hygge fra kl. 17 – og fra kl. 18 drøfter vi dagens emne.

Oplæg ved Rasmus Vincentz, Klimabevægelsen.

Se power-point præsentationer fra tidligere onsdagsmøder på linket her:

<http://www.klimabevaegelsen.dk/grupper/224-onsdagshyggemoder>

NYHEDER

Svag klimaafte på plads i Mexico

Det lykkedes til sidst for det mexicanske værtskab at skaffe enighed om en ny klimaafte ved FN-topmødet i Cancun, der fik en begejstret afslutning. Men aftalen rummer få bindende elementer og består de fleste steder af hensigtserklæringer. Mange lande så dog optimistisk på muligheden for en stærkere afte ved næste års klimatopmøde i Sydafrika. Der er ikke tale om en stor forkromet afte, men der bliver nu oprettet en grøn fond, i-lande skal betale u-lande for at stoppe skovfældning og u-lande får adgang til miljøvenlige nye teknologier. Det store, ømme spørgsmål om, hvor meget de enkelte lande skal reducere deres CO₂-udledning med, er blevet udskudt til næste klimakonference, skriver DR.dk. Bolivia var ved at spænde ben for aftalen, der i FN-regi kræver enstemmighed, for landet var utilfreds med mangelen på konkrete reduktionsmål, men formanden for konferencen, Mexicos udenrigsminister Patricia Espinosa, slap elegant uden om dette benspænd ved at skrive Bolivias forbehold ind som en fodnote. Aftalen rummer en række punkter, men et af de vigtige punkter, forlængelsen af Kyoto-aftalen, blev nærmest skudt til hjørne, for der blev ikke opnået enighed om nye reduktionsmål, når aftalen udløber i 2012. Desuden ville Japan ikke acceptere nogen form for sanktioner eller medvirken, så længe Kina og USA ikke tilslutter sig aftalen. Der opfordres i Cancun-aftalen til dybe nedskæringer i udledningen af CO₂, så klodens gennemsnitstemperatur ikke stiger mere end 2 grader. På østaternes foranledning skulle det også vurderes om temperaturgrænsen skulle sænkes til 1,5 grader. Desuden skete der nogle genbekræftelser af aftalerne fra Copenhagen Accord-aftalen – nemlig at der skal overføres 30 milliarder dollar fra de rige lande til den fattige del af verden i klimastøtte inden 2012 og yderligere 100 milliarder inden 2020. Og der skal oprettes en grøn fond, som skal fordele pengene. Desuden blev der aftalt yderligere støtte i form af eksempelvis et center for climateknologi. Og så skal skovfældningen reduceres, men også her blev det ved hensigtserklæringerne. Ifølge DR.dk står der i aftalen, at der "kollektivt arbejdes for at forhale, stoppe og få vendt afskovningen og kulstoffabet som følge af nationale omstændigheder", som det hedder. Endelig opfordrer aftalen til,

at man ved COP17 i Sydafrika næste år får skabt en eller flere, markedsbaserede mekanismer ud over de allerede eksisterende – dvs. de såkaldte CDM-mekanismer, som gør det muligt for rige lande at købe CO2-kreditter gennem klimaprojekter i u-landene. Aftalen blev mødt med spontane klapsalver i Cancun ved afslutningen af COP16-topmødet, og flere iagttagere ser da også aftalen som det mest positive, der kunne komme ud af mødet. Ifølge Christian Friis Bach, tidligere international chef i Folkekirkens Nødhjælp, er der ligefrem tale om en genoplivning af klimaaftaleprocessen. "Det pauvre udbytte af mødet i København betød, at flere lande, også nogle af de rigtig store aktører, mistede interessen for klimaforhandlingerne. Nu er tilliden genskabt, og det virker som noget af en forløsning," siger han til Berlingske.dk.

Kilde: <http://www.klimaupdate.dk/default.asp?newsid=1069&opt=1>

Klimadebat.dk: Cancunaftalen i grove træk

"COP16, FN's klimatopmøde i Mexico, sluttede med et resultat, der fik verdens politikere, diplomater og en stor del kommentatorer til at udtrykke begejstring. Men hvad blev de egentlig enige om i Cancun, og i hvor høj grad er der overhovedet tale om en succes? Klimadebat.dk forsøger her at give et overblik over aftalen." (...)

- Læs hele nyheden og skriv din kommentar her:

<http://www.klimadebat.dk/cancunaftalen-i-grove-traek-rn63.php>

Læs mere baggrund om alle Klima-topmøderne fra COP1 til COP16 hér: [LINK](#)

Se også en mere humoristisk vurdering af betydningen af klimatopmøder:

http://www.youtube.com/watch?v=VheZKCymb2E&feature=player_embedded

KlimatAktion Sverige om COP16: "Flere af sådanne sejre, og vi er fortabt"

Klimataktion har kommenteret resultatet fra COP 16 i Cancún, Mexico, i ett par artiklar på hemsidan: Rikard Warlenius har skrivit "Analys av kompromissen i Cancún" här:

<http://www.klimataktion.se/node/1422>

Vår talesperson Samuel Jarrick kommenterar Cancúnöverenskommelsen här:

<http://www.klimataktion.se/node/1425>

Dansk Energi: Fortsat usikkerhed om global klimapolitik efter COP16

FN's 16. klimakonference, i Cancun, Mexico, skaber ikke tilstrækkelig sikkerhed om fremtidens globale klimapolitik, og det vækker ærgrelse i Dansk Energi. Cancun-aftalen bekræfter, at industrilandene skal reducere udledningerne af drivhusgasser med 25-40 procent frem til 2020, men målet er ikke bindende, og der er ikke en klar ingen proces for, hvordan man vil komme til det højere ambitionsniveau. - Verden har brug for en omstilling fra fossile brændsler til øget energieffektivitet og vedvarende energi. De danske energiselskaber tripper for at yde et markant bidrag, men vi kan ikke løse problemerne alene. Derfor er det nødvendigt at bryde med den globale usikkerhed om kursen, siger chefkonsulent Charlotte Søndergren, der har fulgt forhandlingerne i Cancun. Aftalen i Mexico er et lille skridt i den rigtige retning, men der er fortsat ikke klarhed over hvilke klimamål, de enkelte lande vil forpligte sig til. Der er heller ikke klarhed over fremtiden for klimaprojekter i andre industrilande (Joint Implementation) og udviklingslande (CDM-projekter). Begge mekanismer skaber klimakreditter, der kan bruges på EU's CO2-kvotemarked – et marked en del danske energiselskaber, er særdeles aktive handlere på. - Embedsmænd og politikere får travlt det næste års tid frem mod COP17 i Durban, Sydafrika. Cancun-aftalen efterlader ufattelig mange løse ender – fremtiden for klimakreditterne er blot et par af dem, siger Charlotte Søndergren, der påpeger, at de vedtagne tekster om Kyoto-protokollen efterlader flere spørgsmål end svar. - Cancun-aftalen bekræfter, at industrilandene skal reducere udledningerne af drivhusgasser med 25-40 procent frem til 2020, men målet er ikke bindende, og der er ikke en klar ingen proces for, hvordan man vil komme til det højere ambitionsniveau. Det er bekymrende, siger Charlotte Søndergren. Dansk Energi mener, at EU skal bruge det næste års tid til at udvise lederskab – både internt og i de globale forhandlinger.

- EU bør skrue op for ambitionerne og vedtage et mål om en 30 procents reduktion i 2020. Der er også brug for langsigtede pejlemærker, der kan skabe sikkerhed for investeringer i CO2-fattige teknologier. Det vil være stimulerende for investeringslysten, hvis EU fortæller sit erhvervsliv og sine borgere, hvilke mål vi skal stile efter i 2030, 2040 og 2050. Den slags sikkerhed vil få energiselskaber overalt i Europa til at satse mere eksempelvis på CO2-neutrale kraftværker,

vindkraft og energieffektive teknologier som elbiler, varmepumper og smarte elnet. Dermed kan vi skabe grøn vækst, siger Charlotte Søndergren. Kilde: Dansk Energi

Højere pris på CO2 kan redde kloden – analyse af formandskabet for Det Miljøøkonomiske Råd, de økonomiske vismænd.

Den globale opvarmning skal begrænses til maksimalt 2 grader. Det slås fast i Københavnserklæringen, som var resultatet af COP15-forhandlingerne i København. *”Realistisk set er det kun økonomiske mekanismer, som kan løfte denne udfordring, og specielt kan kun økonomiske mekanismer som kvoter og afgifter sikre, at de nødvendige CO2-reduktioner opnås billigst muligt for samfundet. Hvis alle skal betale det samme for at udlede et ton CO2, er gevinsten – i form af sparede udgifter til afgifter eller kvoter – ved at reducere udledningen af CO2 med 1 ton også den samme for alle”.* Derfor er det nødvendigt, at den rige del af verden går forrest og hurtigt etablerer kvote- og/eller afgiftssystemer. Systemerne skal via en høj, stabil pris på CO2 give tilskyndelse til de teknologiske fremskridt, der er helt essentielle for opfyldelse af 2-graders-målsætningen. Den resterende del af verden må gives stærke tilskyndelser til at tilslutte sig disse systemer. Læs hele analysen her:

<http://politiken.dk/debat/analyse/ECE1136410/hoejere-pris-paa-co2-kan-redde-kloden/>

Varme fra dybhavet truer isen i Antarktis

Ny forskning viser, at dybhavsvandet ved den antarktiske halvø trænges op til overfladen, og at vandet er så varmt, at havisen smelter med forøget fart. Ifølge forskerne er forklaringen, at den menneskeskabte opvarmning, som har stået på det sidste århundrede er gemt som overskydende varme i havdybderne. Målinger viser, at havtemperaturen stiger med eksponentiel hastighed, og at havvandet er begyndt at underminere havisen, mens lufttemperaturen viser en opadgående kurve, og gletsjere i området trækker sig tilbage. ”I det område, hvor jeg arbejder, er temperaturstigningerne højere end noget andet sted på Jorden,” siger oceanografen Doug Martinson fra Lamont-Doherty Earth Observatory ifølge MSNBC.com til Discovery News. Han har arbejdet med vandprøverne i 18 år og fortæller, at 87 procent af gletsjerne trækker sig tilbage, ligesom flere kolonier med adelpingviner er forsvundet. Hvis opvarmningen fortsætter, kan den store isshelf i Vestantarktis gå i opløsning. Doug Martinson påpeger, at selv om det skulle lykkedes menneskeheden at stoppe udledningen af drivhusgasser, er der allerede så meget varme i oceanerne, at det bliver umuligt at forhindre en stor afsmeltning af den antarktiske is.

Kilde: <http://www.klimaupdate.dk/default.asp?newsid=1073&opt=1>

Større CO2-udslip fra vareimport end fra egen produktion

Alle de nordiske lande har et stort og øgende CO2-udslip, som kan forbindes med international handel, viser en rapport fra Nordisk Ministerråd, Global Carbon Footprints. Det hænger sammen med, at vi importerer flere og flere billige varer fra udviklingslande, ikke mindst Kina. Når produkter som køretøjer, elektronik, legetøj og beklædning fremstilles i for eksempel Østen, fører det til CO2-udslip på produktionsstedet. Det kalder man i rapporten kultveiltefodaftrykket. Sverige og Finland har det største kultveiltefodaftryk fra importerede varer. I løbet af det seneste årti er udslippet vokset med henholdsvis 39 og 36 procent i disse lande. Generelt er CO2-aftrykket fra import – måske lidt overraskende for mange – større end udslippet fra eget landområde, og den forskel vokser. Særlig stor var væksten i perioden 2001 til 2004. I Danmark voksede CO2-udslippet fra importerede varer fra at være det samme som det indenlandske CO2-udslip til at være 4 procent højere. I alt havde Danmark et udslip på 100 millioner ton CO2-ækvivalenter, dvs. drivhusgasser. Det svarer til ikke mindre end 18,5 ton for hver eneste dansker.

Kilde: <http://www.klimaupdate.dk/default.asp?newsid=1074&opt=1>

Reduktionstilsagn målt og vejret i ny FN rapport ”The Emissions Gap Report”

FN's miljøprogram, UNEP, har offentliggjort en af de mest omfattende analyser af de samlede reduktionstilsagn under Copenhagen Accord (CA), klimaaftalen der blev indgået under COP15 i København sidste år. Energistyrelsen er medforfatter på rapporten. Rapporten konkluderer, at tilsagnene under CA potentielt er et godt skridt på vejen i forhold til at bremse den globale

opvarmning, men **at der fortsat skal gøres meget!!!** for at holde opvarmningen under de 2 grader, som er accordens målsætning. Rapporten beskriver samtidig, at den fremtidige reduktion af drivhusgasudledninger reelt afhænger af, hvordan reglerne for beregning af landenes udledning udformes. Den problemstilling forhandles under FN's klimakonvention. Klima- og energiminister, Lykke Friis, siger: *"Det er en vigtig rapport, som FN's miljøprogram har offentliggjort i dag, og som vi fra dansk side har bidraget aktivt til. Det fremgår af rapporten, at de drivhusgas-reduktioner, som er lovet under Copenhagen Accord, er helt nødvendige første skridt for at takle den globale opvarmning. Samtidig konkluderer rapporten, at disse reduktioner ikke er tilstrækkelige til at komme i mål. Det handler om at bygge videre på aftalen fra København (Copenhagen Accord) og forsøge at øge landenes ambitionsniveau – vel at mærke alle lande og ikke kun et mindretal. Jeg hæfter mig derudover ved, at rapporten klart støtter op om Danmarks position på en række nøgleområder i klimaforhandlingerne, herunder f.eks. reglerne for, hvordan man opgør landenes reduktionsmål, så de bedst svarer til virkeligheden. Den linje vil vi fortsat forsvare, også i EU-kredsen."* UNEP-Rapporten understreger desuden, at der fortsat er behov for en ambitiøs indsats for at fremme forskning og udvikling af ny klima- og energiteknologi. I Danmark er netop energiforskningen fordoblet på få år med blandt andet det Energiteknologisk Udviklings- og Demonstrationsprogram og Green Labs DK. Programmerne støtter udvikling og demonstration af ny energiteknologi. *"De danske offentlige bevillinger til ny energiteknologi er rekordhøjt på over én milliard kroner, og det fastholder vi også til næste år. Med den ambitiøse indsats for energiforskning understøtter vi, at verden i fremtiden har de effektive og billige teknologier til at nedbringe udledningerne. Det er samtidigt smart, fordi vi jo også understøtter de danske energiteknologiske virksomheder, som skal være en vigtig medspiller i regeringens ambition om udvikle et dansk energisystem uafhængigt af fossile brændsler"*, siger Lykke Friis.

Kilde: Energistyrelsen ved:

<http://www.ens.dk/da-dk/info/nyheder/nyhedsarkiv/2010/sider/20101124uneprapportreduktionstilsagn.aspx>

Klimabevægelsen i Danmark: "Rapporten "The Emissions Gap Report" giver dystre forudsigelse for klimaforandringerne"

FN's miljøprogram, UNEP, offentliggjorde umiddelbart forud for COP16 mødet i Cancun en af de mest omfattende analyser af de samlede reduktionstilsagn under Copenhagen Accord (CA), altså den klimaaftale der blev indgået under COP15 i København sidste år, og som på COP16 mødet blev formelt accepteret af alle FN-landene med undtagelse af Bolivia. Rapporten konkluderer, at tilsagnene under Copenhagen Accord i deres nuværende form betyder en global opvarmning på mellem 2,5 og 5 grader. De tilsagn der er givet om at reducere udledningerne er altså ikke forenelige med ambitionerne om at holde den globale opvarmning under 2 grader.

Rapporten kan downloades hér: <http://www.unep.org/publications/ebooks/emissionsgapreport/>

Det Europæiske Miljøagentur (EEA) offentliggør sin fjerde rapport om miljøets tilstand og fremtidsudsigter (SOER2010).

EEA offentliggjorde for nylig en samlet vurdering af, hvordan og hvorfor miljøet i Europa ændrer sig, og hvad vi gør ved det. Rapporten konkluderer, at en fuldt integreret strategi, som skal gøre Europa til en ressourceeffektiv grøn økonomi, ikke bare vil give et sundere miljø, men også vil styrke velstanden og den sociale samhørighed.

"Vores forbrug af naturressourcer rokker ved økosystemernes stabilitet. Det gælder både Europa og resten af kloden. Klimændringerne er hidtil det mest synlige tegn på denne ustabilitet, men en række globale tendenser peger i retning af øget risiko for økosystemerne i fremtiden. Den aktuelle økonomiske krise burde give os noget at tænke på", sagde prof. Jacqueline McGlade, administrerende direktør for EEA.

<http://www.eea.europa.eu/da/pressroom/newsreleases/natur-eller-erhvervsliv-2013-ja>

Læs også artikel fra BBC: <http://www.bbc.co.uk/news/science-environment-11865650>

Energinet.dk: Vejen mod uafhængighed af fossile brændsler

Energinet.dk's Strategiplan for 2010 sætter fokus på, hvordan vi på én og samme tid får mere vedvarende energi i energisystemet, opretholder forsynings-sikkerheden og udvikler markederne. Ligesom Klimakommissionen ser Energinet.dk vindkraft som et helt centralt element i fremtidens energisystem. Derfor arbejder Energinet.dk strategisk med at understøtte en markant udbygning af

vindkraften på både kort, mellemlang og lang sigt ved at sikre, at elsystemet inden for de næste 10-15 år kan indpasse en vindkraftproduktion svarende til 50 procent af elforbruget.

Konkret har Energinet.dk sat gang i en række initiativer, der skal sikre, at vindkraften kan integreres effektivt i elsystemet: 1) *Elinfrastrukturen skal udbygges*. Energinet.dk udbygger udvekslingsforbindelserne og transmissionsnettet samt kabellægger og omstrukturerer dele af transmissionsnettet. 2) *Fleksibiliteten i elsystemet skal øges*. Energinet.dk forbedrer forudsætningerne for øget fleksibilitet i forbrug og produktion, og understøtter dermed balanceringen af elsystemet, gennem målrettet arbejde for effektive og internationale markeder og et øget samspil mellem energisystemerne. 3) *Smart Grid-løsninger skal udvikles og implementeres*. Energinet.dk arbejder frem mod intelligent kommunikation mellem elforbruget, elproduktionen og elsystemets øvrige komponenter.

Gas spiller en central rolle: I omstillingsfasen mod et energisystem uden fossile brændsler vil gassystemet spille en central rolle og være et væsentligt aktiv. Derfor har Energinet.dk iværksat en række initiativer, som bidrager til at udbygge og forstærke gassystemet: 1) *Gasinfrastrukturen mod Tyskland udbygges*. Når Danmark ikke længere er selvforsynende med naturgas, bliver det nødvendigt at udbygge infrastrukturen, så Danmark kan importere gas og dermed opretholde forsyningssikkerheden. Energinet.dk etablerer ny infrastruktur, som muliggør forsyning fra Tyskland til Danmark og Sverige fra 2013. 2) *Energinet.dk analyserer perspektiverne i og den potentielle placering af en ny gasforbindelse til Norge*. En ny gasinfrastrukturforbindelse til Norge vil medvirke til at forbedre gasforsyningssikkerheden i Europa. 3) *Gassystemet har potentiale til at blive energisystemets buffer*. Gassystemet kan blive det lager, der på lang sigt kan balancere og dermed sikre energiforsyningen, når hovedparten af energien kommer fra fluktuerende vedvarende energikilder. Energinet.dk undersøger de store potentialer, der er, for på sigt at omstille gassystemet til VE-baserede gastyper og derved bygge bro til en fremtid uden fossile brændsler.

DONG Energy har reduceret sit kulforbrug med en tredjedel på kun fire år

Omstillingen fra fossil til vedvarende energiforsyning går efter planen hos DONG Energy, der siden 2006 har reduceret sit kulforbrug med to mio. tons - fra ca. seks mio. tons i 2006 til fire mio. tons i 2010. DONG Energy forventer, at reducere det samlede forbrug af kul med yderligere to mio. tons frem mod 2015. Med den store reduktion i forbruget af kul er DONG Energy godt på vej til at opfylde målsætningen i 85/15 planen, hvor DONG Energy over de næste 30 år vil reducere udledningen af CO₂ pr. produceret kWh til 15 pct. af niveauet i 2006. "Jeg er stolt over, at vi i DONG Energy kan gå foran med nedbringelse af kulforbruget i energiforsyningen. Vi har besluttet ikke at bygge nye kulfyrede kraftværker, og vi har allerede lukket omkring halvdelen af vores eksisterende kulfyrede kraftværksblokke ned. Der er næppe noget andet energiselskab, som så hurtigt og konsekvent forlader kul som brændsel, og dermed reducerer CO₂-udledningen så markant på så kort tid. Forhåbentligt kan vi hermed være med til at vise vejen for andre til fremtidens grønne energiproduktion," udtaler DONG Energy's administrerende direktør Anders Eldrup. Reduktionen med yderligere to mio. tons kul frem mod 2015 vil ske gennem omfattende konverteringer fra kul til biomasse til produktion af kombineret el og varme. Omstillingen afhænger af en politisk tilpasning af de nuværende regulatoriske rammer. DONG Energys omstilling til biomasse vil bidrage til, at fremtidens varmforsyning i de store, danske byer kan baseres på vedvarende energi. Om DONG Energy's 85/15 strategi: Omkring 15 pct. af DONG Energy's el- og varmeproduktion var i 2006 baseret på vedvarende energi eller CO₂-neutrale brændsler, mens 85 pct. var baseret på fossile brændsler. Under overskriften 85/15 satte DONG Energy i 2009 sig som mål i 2040 at reducere udledningen af CO₂ i el- og varmeproduktionen pr. produceret energienhed til 15 pct. af 2006-niveauet. Allerede om 10 år forventes udledningen af CO₂ at være halveret (fra 638 g/kWh til 320 g/kWh).

Kilde: http://www.dongenergy.com/DA/ansvarlighed/klima/Pages/Mod_CO2-neutral_energiforsyning.aspx

Skibstrafikken energimærkes

En ny hjemmeside og energimærkning giver overblik over hvad verdens skibe koster på det globale klimaregnskab. Godt 60.000 af verdens 100.000 færger, krydstogtskibe og oceangående fragtskibe er omfattet af energimærkningen skriver Politiken. Omfanget af skibenes CO₂-udledning gør, at skibstrafikken ville være i top ti over CO₂-udledere, hvis den var et land. Mærkningen, som findes på shippingefficiency.org, er lanceret af organisationen Carbon War Room, der har Richard Branson som bagmand. Han ønsker at erhvervslivet tager ansvar og lederskab i klimakampen.

Initiativet bakkes også op af blandt andet Maersk Line, som frivilligt har forsynet Carbon War Room med CO2-udledningsdata for sine skibe. Med et årligt forbrug på 10 mio. ton brændstof er Maersk Line en af verdens største private indkøbere af skibsbrændstof. - Det er mere troværdigt. Vi gør det også for at skubbe til vores konkurrenter, for at få dem til at rapportere efter den samme standard, siger klima- og miljøchef i Maersk Line, Jacob Sterling, ifølge Epn.dk til Politiken. Mærkning af skibene sker på et indeks fra A til G, som det kendes fra hårde hvidevarer. Indekset over energieffektivitet er udarbejdet af den internationale skibsfartsorganisation, IMO. Det indeholder blandt andet designdata fra skibsregistret IHS Fairplay, samt energiforbrug ud fra motorens tilstand og skibes hastighed. - Men vi vil inddrage flere oplysninger, efterhånden som vi får mere samarbejde med branchen. Vi har designdata, men det vil være meget bedre, hvis vi får rederiernes data om skibene - data, der er verificeret af en tredje part, siger projektchef for Carbon War Room, Peter Boyd ifølge Epn.dk til Politiken.

Kilde: http://www.energy-supply.dk/article/view/57014/skibstrafikken_energimaerkes?ref=newsletter&nls=fe77e201

Nyt vindmølletestcenter i Thy

Brancheforeningen for Husstandsvindmøller vil opføre et testcenter for husstandsvindmøller i Thy Testcentret skal efter planen drives sammen med Nordisk Folkecenter for Vedvarende Energi. Etableringsomkostningerne for det nye testcenter er på 14,4 mio. kr. Efter planen vil statens andel af omkostningerne være 50 procent. Derudover skal Vækstforum påtage sig 10 procent af udgifterne og Nordisk Folkecenter for Vedvarende Energi de resterende 40 procent. Pengene skal blandt andet bruges til at opføre et fælles kontorhus og opbevaringsplads samt etablere seks sættepladser, der vil gøre det muligt at teste seks vindmøller samtidig. Ideen om testcentret og dets planlagte placering på Røjensø Odde betegnes som perfekt i forhold til Nordisk Folkecenter for Vedvarende Energi. - Her på Folkecenteret kan vi teste møllernes egenskaber i turbulente vindforhold, mens vi på Røjensø Odde kan teste møllerne i de ekstreme vindforhold, siger Jane Kruse fra Nordisk Folkecenter for Vedvarende Energi til Nordjyske. I lokalplanen er området, som er udset til at huse testcentret, allerede udlagt til formålet. Landspolitisk er der også interesse i projektet, blandt andet fra Dansk Folkepartis Ib Poulsen. - Generelt var partierne meget positive overfor projektet. De kunne jo godt se, at der mangler de fysiske rammer for at teste de små møller af, siger formand for Brancheforeningen for Husstandsvindmøller, Morten V. Petersen.

<http://www.energy-supply.dk/article/view.html?id=56817&ref=newsletter&nls=fe77e201>

Danmarks største selvfinansierende energiprojekt går i gang

Schneider Electric har indgået en aftale med Høje-Taastrup Kommune om at energirenovere 150 kommunale bygninger. Forbedringerne finansieres af energibesparelserne. Der er tale om et ESCO- projekt, hvor kommunen lader energitjenestevirksomheden gennemføre tiltag i bygningerne, som nedsætter energiforbruget. Projektet er det største af sin art i Danmark og omfatter 260.000 kvadratmeter og påbegyndes i december 2010. - Der er store forskelle på, hvad der giver mening at sætte i værk i den enkelte bygning. I nogle bygninger vil der være tiltag, som har en relativ kort tilbagebetalingstid, populært kaldet lavthængende frugter, andetsteds hænger frugterne lidt højere. Traditionelt vil man primært koncentrere sig om de lavthængende frugter, men ved at samle alle tiltagene i én kurv, så muliggør man at nogle af de højthængende frugter kan medtages, og der derved kan opnås en større helhed i projektet, forklarer forretningsområdedirektør fra Schneider Electric Building Denmark A/S, Morten Dahl. De kommunale bygninger får over de næste tre år opgraderet ventilation, varme, lys og isolering. Projektet omfatter også installation af solceller, som skal modsvare hele kommunens el-forbrug til IT. Ud over energibesparelserne bliver indeklimaet i bygningerne også forbedret. Prisen bliver ca. 74 mio. kr. og ventes at reducere kommunens driftsomkostninger med godt 14 procent og CO2-udslippet med 14-16 procent. I dag er Høje-Taastrup Kommunes energiuudgifter til bygninger på 33 mio. kr. Til trods for, at kommunen de seneste år har skåret i energiforbruget har Schneider Electric været i stand til at finde rentable besparelser. Besparelserne, som opnås via ESCO-projektet, ventes at være i et årligt omfang, der gør, at projektet finansierer sig selv. Er der forskel mellem besparelser og udgifter dækker Schneider Electric differencen. Er der derimod overskud deler kommunen og Schneider Electric overskuddet.

Kilde: <http://www.energy-supply.dk/article/view.html?id=56821&ref=newsletter&nls=fe77e201>

Første møde i ministerens Smart Grid netværk

Danmark skal være uafhængig af fossile brændsler i 2050. En af de vigtigste opgaver bliver at bruge energien mere effektivt og mere intelligent ved hjælp af Smart Grid teknologi.

Opgaven er kompliceret og kræver tæt koordinering mellem de forskellige private aktører og myndighederne. Derfor har klima- og energiminister, Lykke Friis, mobiliseret et netværk af relevante eksperter fra hele branchen, der har fået en klar opgave: Kom med konkrete anbefalinger til, hvordan Danmark fremtidssikrer elnettet, så det kan håndtere op til 50 pct. fluktuerende energi (fx vind-, sol- eller bølgeenergi) i 2020. Netværket mødtes første gang med ministeren den 13. december til et opstartsmøde. Her blev linjerne for det fremtidige arbejde lagt. Eksperterne pointerede bl.a., at Danmark har en styrkeposition på effektelektronik (power electronics), som vil være relevant, når et Smart Grid skal udrulles. Flere understregede det vigtige standardiseringsarbejde, og at et dansk el-net skal udvikles under hensyn til internationale og europæiske standarder. Andre fandt, at mange af de nødvendige teknologier allerede findes på hylderne, men at elbilerne vil skabe et behov for øget intelligens i elnettet for at undgå overbelastning. Endelig vil netværket arbejde med at gøre smart grid fortællingen forståelig for forbrugerne.

Kilde: <http://www.kemin.dk/da-dk/nyhederogpresse/pressemeddelelser/2010/sider/foerstemoedeiministerenssmartgridnetvaerk.aspx>

EUDP investerer 100 millioner i ny energiteknologi

Energiteknologiske Udviklings- og Demonstrationsprogram, EUDP, giver tilskud til nogle af fremtidens teknologier inden for vindkraft, solenergi, biomasse, brændselsceller, bølgeenergi og energieffektivisering. En el-pære med LED-lys, der lyser som en glødepære. Produktion af billigt brint til det fossilfri samfund. Og byggeelementer med indbyggede solceller. Det er nogle af de projekter, som EUDPs bestyrelse har valgt at støtte, fordi de forventes at kunne bidrage til en fremtid uden fossil energi og samtidig skabe økonomisk vækst og arbejdspladser i Danmark. Der er givet støtte til projekter inden for vind-, sol-, og bioenergi, brændselsceller, bølgeenergi og effektiv energianvendelse. I forhold til effektiv energianvendelse fokuserer projekterne blandt andet på at udvikle LED-teknologien, så den kan bruges på nye områder. Andre fokusområder er koncepter til renovering og nybyggeri og fremtidssikring af professionelle kølemøbler. En del af projekterne – bl.a. inden for brint og brændselsceller og solceller - bygger videre på gode resultater fra tidligere EUDP-støttede projekter. Bestyrelsesformand Torkil Bentzen siger: - Vi har i denne runde støttet et bredt spektrum af energiteknologier. En hel del af projekterne fokuserer på teknologier, der kan blive centrale i et fremtidigt ikke-fossilt energisystem, hvor det er afgørende at kunne lagre energi fra vindmøller eller biomasse til senere brug. Flere af projekterne bygger videre på tidligere resultater og har nu gode forudsætninger for at nå frem til en fase, hvor resultaterne kan udnyttes kommercielt. [Se eksempler på støttede projekter](#) EUDP har i alt uddelt 400 mio. kr. i 2010 og forventer at uddele et tilsvarende beløb i 2011. Næste ansøgningsfrist til programmet er den 4. marts 2011. Der afholdes informationsmøde om EUDP-programmet i 2011 den 19. januar i Vejle.

Kilde: <http://www.ens.dk/da-dk/info/nyheder/nyhedsarkiv/2010/sider/20101217eudpinvesterer100millionerinyenergiteknologi.aspx>

Bevillinger fra Det Strategiske Forskningsråd, Programkomiteen for Bæredygtig Energi og Miljø, december 2010

Det Strategiske Forskningsråd, Programkomite for Bæredygtig Energi og Miljø har i sin 2010-uddeling givet 15 bevillinger på i alt 280 mio. kr. Tolv bevillinger går til aktiviteter inden for "fremtidens energisystemer" og tre bevillinger går til aktiviteter inden for "klima og klimatilpasning". Bevillingerne er givet på baggrund af en tofaset ansøgningsproces, hvor der i fase 1 (prækvalifikationen) indkom 88 ansøgninger til i alt ca. 1,5 mia. kr. I den endelige ansøgningsfase indkom 32 ansøgninger til et beløb af ca. 570 mio. kr.

Kilde: <http://www.fi.dk/tilskud/bevillingsoversigter/2010/bevillinger-fra-det-strategiske-forskningsraad-programkomiteen-for-baeredygtig-energi-og-miljoe-december-2010>

Vindbranchen vil udvikle havvindkraft i Danmark (7. december 2010)

I 2020 skal vindkraft på havet være fuldt ud konkurrencedygtigt med kulkraft. Det er målsætningen i en ny strategi, som partnerskabet Megavind netop har offentliggjort. Det sender et stærkt signal om, at vindbranchen gerne fortsat vil udvikle i Danmark siger Vindmølleindustrien. - Målet er, at elektricitet fra havvindkraft skal koste det halve at producere. Det kræver skala og industrialisering. Men konkurrenceevne blandt leverandørerne af havvindkraft handler i høj grad om teknologiu udvikling. Og derfor skal vi i Danmark have presset så meget teknologiu udvikling ind i den fremtidige udbygning med vindkraft som muligt, så danske aktører bliver rustet til at vinde den globale konkurrence, siger Jakob Lau Holst, vicedirektør i Vindmølleindustrien. Et af forslagene i Megavind rapporten er blandt andet at lade en andel af de kommende kraftværker på havet opføre som mindre demonstrationsprojekter. For på den måde at sikre, at væsentlig teknologiu udvikling

fastholdes i Danmark. Samtidig beskriver strategien behovet for at prioritere havmølleprojektet Kriegers Flak i Østersøen som den næste store havmøllepark i Danmark.

- Demonstrationsværdien i Kriegers Flak er af meget stor betydning for vindbranchen, fordi den er et af de første skridt i at etablere et havbaseret elnet i Nordeuropa, siger Jakob Lau Holst.

- Sideløbende skal vi lave plads til demonstration i mindre skala, og tættere på land, så aktørerne omkostningseffektivt kan optimere løsningerne før de implementeres i meget stor skala.

I dag er der installeret ca. 2.500 MW havmøller i hele verden, men vindmøllebranchen forventer, at der i 2020 vil være installeret knap 40.000 MW i Europa alene. Produktionen herfra vil svare til mere end fem gange Danmarks nuværende elforbrug, og repræsenterer investeringer i størrelsesordenen 125-150 mia. euro frem til 2020. - Markedet for havvindmøller er så småt ved at tage fart. Vi kan se, at markedet skal femdobles frem mod 2015 og derefter igen tredobles frem mod 2020. Der ligger et kæmpe potentielt eksportmarked lige uden for vores grænser. Derfor skal vi gå forrest i at teknologiudvikle havvindkraft og sikre, at danske kompetencer og virksomheder er globalt konkurrencedygtige. Dertil er den nye offshore strategi et rigtigt værktøj, siger Jakob Lau Holst. Megavind er et strategisk partnerskab mellem industrien, universiteter og offentlige myndigheder i Danmark, der arbejder for at forbedre rammerne for forskning og udvikling af vindbranchen i Danmark.

Kilde: Vindmølleindustrien - <http://windpower.org>

FDM bliver partner i Europas største elbilforsøg (7. december 2010)

Når elbilforsøget testenelbil.dk de næste to år sender 2.400 testkørere på vejene i 300 biler bliver det med FDM på sidelinjen. FDM har nemlig takket ja til at være forbrugernes vagthund i Europas største elbilforsøg, testenelbil.dk. Direktøren for det firma, der står bag forsøget, ChooseEV, vurderer at det er af stor vigtighed, at FDM er med som partner i forsøget. - FDM er en uhyre vigtig partner for os. Det er jo alt andet lige blandt de nuværende bilister, at vi skal finde fremtidens elbilister, og vi vil gerne gøre det så godt som overhoved muligt – fra begyndelsen. Derudover er der noget værdifuldt i at have kritikere med, det gør, at elbilen bliver tjekket ekstra godt i sømmene, og det er ingen skade til, udtaler ChooseEV's direktør Henrik Isaksen. Hos FDM er man interesseret i, at tage sig af de 2.400 testpiloter, der deltager i forsøget, og i at få del i den enorme mængde data som forsøget genererer. FDM sikrer deltagerens interesser – bl.a. ved at hjælpe med at lave kontrakter til deltagerne. - Det er en spændende tid for transport lige nu med stort fokus på at finde alternativer til olien. I FDM er vi glade for at kunne være en del af Europas største elbilforsøg, der vil give et unikt indblik i elbilernes muligheder og udfordringer set med brugernes øjne. Elbilen vil uden tvivl komme til at spille en stor rolle i fremtidens transport, og med deltagelse i projektet, ønsker FDM, at være på forkant med udviklingen, udtaler FDM's chefkonsulent Torben Lund Kudsk. De første testkørere er fra Høje Tåstrup kommune, de får deres elbiler den 3. december. Herefter startes forsøget op i yderligere 29 kommuner.

Kilde: http://www.energy-supply.dk/article/view/57120/fdm_b bliver_partner_i_europas_storste_elbilforsog?ref=newsletter&nls=fe77e201

Energistyrelsen indkalder forslag til nye projekter med elbiler

Energistyrelsen har netop indkaldt næste runde af ansøgninger om tilskud til forsøg med elbiler under forsøgsordningen for elbiler. Som led i den energipolitiske aftale fra februar 2008 er der afsat i alt 35 mio. kr. til forsøg med anvendelse af elbiler i praksis. I denne tredje ansøgningsrunde uddeles ca. 11 mio. kr. Formålet med forsøgene er at få belyst, hvordan elbiler fungerer ved forskellige anvendelser, hvilke barrierer der kan være for at udbrede elbiler, samt hvordan elbilen spiller sammen med elsystemet. Tilskud kan også gives til tværgående analyseprojekter, eller projekter der understøtter gennemførelse af forsøgsordningen.

Tilsagn forventes givet til:

- Større flådeprojekter med elbiler
- Etablering af intelligent opladning af elbiler, der indgår i forsøgsordningen
- Datalogger til biler, der ikke indgår i forsøgsordningen (elbiler, brintbiler mv og i begrænset antal diesel- eller benzinbiler)
- Analyseprojekter vedrørende elbiler Erfaringsopsamling og formidling

Der vil i denne ansøgningsrunde være en ramme på i alt ca. 11 mio. kr., tentativt fordelt med ca. 8 mio. kr. til elbilprojekter, ca. 1,5 mio. kr. til intelligent opladning og eksterne dataloggere samt ca. 1,5 mio. kr. til analyseprojekter og erfaringsopsamling og – formidling. Den endelige fordeling vil afhænge af de indkomne projektforslag. Deadline 24. Januar 2011.

Kilde: <http://www.ens.dk/da-dk/info/nyheder/nyhedsarkiv/2010/sider/20101217energistyrelsenindkalderforslaqtilnyeprojektermedelbiler.aspx>

Debatforummet "Klimadebat" nu også på engelsk

På www.climate-debate.com kan du nu også debattere om klimaforandringer på engelsk.

Klimabevægelsens Politiske Platform nu også på engelsk

Klimabevægelsen har fået oversat sin politiske platform på engelsk.

Du kan finde den på linket hér: <http://www.klimabevaegelsen.dk/doc/landsmodesept09/UKplatform.docx>

KALENDEREN

5. Januar - Film: We Feed the World

Onsdag 5. jan 2011 kl. 17:00–19:00 i Park Bio, Østerbrogade 79, København Ø

Efterfølgende debat: Mød Carsten Lunding fra Slow Food København-Nordsjælland – en interesseorganisation, der arbejder for større kvalitet i produktionen af vores fødevarer.

Filmen vises i Park Bio i et samarbejde mellem 2100.nu og biografen. En billet koster 20 kr inklusiv en eftermiddags-snack under filmen. Du kan købe billetter via Park Bio eller ved at klikke [her](#). Har du spørgsmål kan du ringe til os på tlf. 31 49 70 84

11. Januar. Global energipolitik - konflikten mellem energifattigdom og ambitiøse klimamålsætninger

World Energy Council - Danmark inviterer til debatmøde tirsdag den 11. januar 2011 hos DONG Energy, Nesa Allé 1, Gentofte fra kl. 15-18. WEC Danmark indbyder dig hermed til et debatmøde om energi, klima og udviklingsbistand. Energiforsyning er afgørende for udvikling og velstand, men mere end 1,8 milliarder mennesker i de fattigste egne af jorden har ikke adgang til kommerciel energi. WECs seneste analyser og rapporter fra WEC 2010 konferencen i Montreal vil blive præsenteret og drøftet på mødet. De viser, at teknologioverførsel og udviklingsprojekter på energiområdet er skævt fordelt, sker især i Asien og Sydamerika og i meget mindre grad i Afrika til trods for dette kontinents store behov og uudnyttede ressourcer af både sol, vind og vandkraft. På mødet er der tillige en frisk rapport fra COP16 i Cancun, hvor der blev aftalt en ny fond til teknologioverførsel, og der vil blive gjort rede for de hidtidige erfaringer med bistand til energiudvikling. Mødets tema er: - hvordan bidrager Danmark bedst til afhjælpning af energifattigdom? Udviklingsminister Søren Pind (V) åbner debatmødet.

Tilmelding sker efter 'først til mølle-princippet' senest 6. januar 2011 til wec@wec.dk.

Vi har plads til 100 personer.

13. Januar. Informationsmøde om Eco-design- og energimærkningskrav

Som led i udfyldelsen af ecodesign- og energimærkningsdirektivet forventes EU-Kommissionen at fremlægge et forslag til fælles EU-lovgivning om energieffektivitetskrav til rum-klimaanlæg og komfort-ventilatorer inden for de næste par måneder. EU kommissionen har udsendt foreløbige forslag til lovgivning, og EU's medlemslande forventes at skulle stemme om forslaget til ecodesign-krav i februar 2011. Kommissionen oplyser, at vedtagelse af forslaget vil medføre, at EU samlet set opnår betydelig el-besparelser. Der lægges op til, at kravene indføres i flere trin, det første trin får virkning fra januar 2012. På baggrund heraf indbyder Energistyrelsen alle interesserede til informationsmøde om EU-Kommissionens foreløbige forslag til fælles europæiske energieffektivitetskrav og energimærkning af rum-klimaanlæg og komfort –ventilatorer.

Informationsmødet afholdes

Tid/Sted: Torsdag den 13. januar 2011 kl. 14 – 16 i Energistyrelsens kantine.

Af praktiske grunde er forudgående tilmelding nødvendig.

Tilmelding foretages pr. e-mail til anvend@ens.dk senest tirsdag den 11. januar kl. 12

17. Januar. Trafikværkstedet: NGO-vision om trafik-planlægning i København/Sjælland.

Tema: Næste skridt i Trafikværkstedet

Sted: Kl. 19-21.30, Miljøpunkt Indre By-Christianshavn, Rådhuspladsen 77, st.tv.

Læs mere: <http://a21.dk/blog/trafikvaerkstedet>

26. Januar. Danmark uden fossile brændsler – en udfordring for ingeniørerne

Klimakommissionen udkom den 28. september 2010 med sin længe ventede rapport Grøn energi – vejen mod et dansk energisystem uden fossile brændsler. Rapporten viser, at det er realistisk at

omlægge energisystemet til ikke-fossile energikilder inden 2050 uden væsentlige ekstra omkostninger for samfundet. Omlægningen vil især blive en stor udfordring for de ingeniører, der som embedsmænd, planlæggere, designere og udviklere skal inddrages i den nye målsætning.

Regering og Folketing skal nu til at omsætte Klimakommissionens anbefalinger til politisk handling, og har formentlig behov for at få yderligere belyst, hvordan udfordringerne kan imødekommes i praksis. Hvad er teknisk muligt og mest fordelagtigt for samfundet, og hvad skal til for at det kan realiseres? På konferencen vil vi belyse en række teknisk-økonomisk-miljø-mæssige udfordringer ved omlægningen til et energisystem uden brug af fossile brændsler og give eksempler på behov for tværsektorielt samarbejde og politisk styring.

Tidspunkt og sted

Kl. 9.00 – 17.00 hos ingeniørforeningen IDA, Kalvebod Brygge 31 – 33, 1560 København V.

Pris: IDA-medlemmer 1200 kr., ledige, pensionister og studerende 300 kr., eksterne 1500 kr. Frokost samt kaffe m.m. er inkluderet i prisen.

<https://ida.dk/Arrangementer/MoedetilmeldingArrangementoversigt/Sider/MoedetilmeldingOgArrangementoversigt.aspx?eid=alle>

2. Februar: Film: Beyond the Tipping Point?

Onsdag 2. feb 2011 kl. 17:00–00:00, Park Bio, Østerbrogade 79, København Ø

Beyond the Tipping Point? er en film om klimaforandringer og den måde, vi reagerer på dem.

25 mennesker med forskellige nationaliteter diskuterer muligheden for, at vi kun har en begrænset tid tilbage til at løse klimaproblemerne. Vil vi nå et tidspunkt, hvor det er for sent at handle?

Efterfølgende debat: Mød Rasmus Vincentz, medstifter af Habitat Inc, en nystartet virksomhed, der bidrager med løsninger på globale udfordringer inden for miljø, klima og biodiversitet. Hør hans perspektiver på, hvor vores motivation til at gøre noget kommer fra, og hvorfor den nogle gange er svær at finde i en travl hverdag, eller når problemerne virker for store og uløselige.

Filmen vises i Park Bio i et samarbejde mellem 2100.nu og biografen. En billet koster 20 kr inklusiv en eftermiddags-snack under filmen. Du kan købe billetter via Park Bio.

Har du spørgsmål kan du ringe til os på tlf. 31 49 70 84

23. Februar: Film: The age of Stupid

Onsdag 23. Februar 2011 kl. 17:00–19:00, Park Bio, Østerbrogade 79, København Ø

I filmen The Age of Stupid spiller Pete Postlethwaite rollen som arkivar, der i år 2055 lever alene i en verden, der er blevet ødelagt af klimaforandringerne. Igennem gamle tv-klip, ser han tilbage på vores tid, og stiller spørgsmålet: Hvorfor gjorde vi ikke noget imens vi havde muligheden?

Efterfølgende debat: Mød Thomas Meinert Larsen fra miljøorganisationen Klimabevægelsen. Med udgangspunkt i filmen vil han diskutere vores personlige og politiske ansvar for forandringerne i vores klima. Filmen vises i Park Bio i et samarbejde mellem 2100.nu og biografen. En billet koster 20 kr inklusiv en eftermiddags-snack under filmen. Du kan købe billetter via Park. Har du spørgsmål kan du ringe til os på tlf. 31 49 70 84

5. Marts. Debat-møde: Kan DU afvænes fra kul og olie? – og hvad er Danmarks rolle?

Mød Dan Jørgensen, medlem af EU-parlamentet for Socialdemokraterne.

Tid: Lørdag 5. Marts kl. 13 – 15. Sted: Konferencerummet, Wegeners Gård, Vesterbrogade 60A, København. Pris: 50 kr. inkl. Kaffe, studerende og medlemmer af Klimabevægelsen 20 kr, medlemmer af Deo har gratis adgang. Arrangeres af Oplysningsforbundet Deo og Klimabevægelsen

12-13. Marts. Transition Træning

Kurset henvender sig til dem som er eller vil være aktive i Omstillingsbevægelsen. Kurset giver inspiration til, hvorledes man igangsætter og gennemfører et succesrigt omstillingsinitiativ. Det er værktøjsorienteret og giver dig som deltager lejlighed til at afprøve de koncepter og metoder der har gjort Transition bevægelsen til en succes. Efter kurset er du klædt på til at videreformidle såvel teori som praksis i en nyetableret omstillingsgruppe.

Tilmelding: Erik Lemcke tlf: 61304427 eller Lars Keller tlf: 20240505.

Eller på Omstilling Danmarks hjemmeside.

Se mere på <http://transitiondenmark.ning.com/events/transition-traening>

2. April. GNBO-årsmøde

Lørdag 2. April. Nærmere tid og sted afventer.

27-29. April. Årsmøde i Association for the Study of Peak Oil & Gas (ASPO)

Årsmødet afholdes i Bruxelles

Deltagergebyr: 100 – 145 EURO

Program mv. Findes på: <http://www.aspo9.be/programme>

Denne og tidligere nyheds emails kan du finde på <http://www.klimabevaegelsen.dk/nyhedsbrev>

Her kan du også gratis tilmelde dig nyhedsbrevet, hvis du ikke allerede modtager det. Hvis du skriver til sek@klimabevaegelsen.dk så kan du bede om at modtage nyhedsbrevet uden at være medlem af Klimabevægelsen.

Vil du have tilføjet en klima-nyhed, et klima-arrangement eller andre ting du vil dele med Klimabevægelsens medlemmer i Klimabevægelsens nyhedsbreve, så skriv til sek@klimabevaegelsen.dk